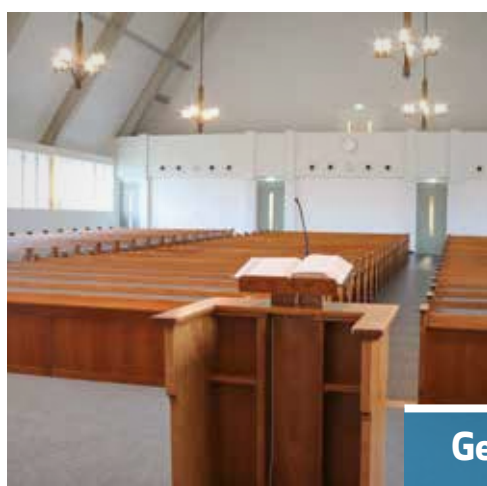
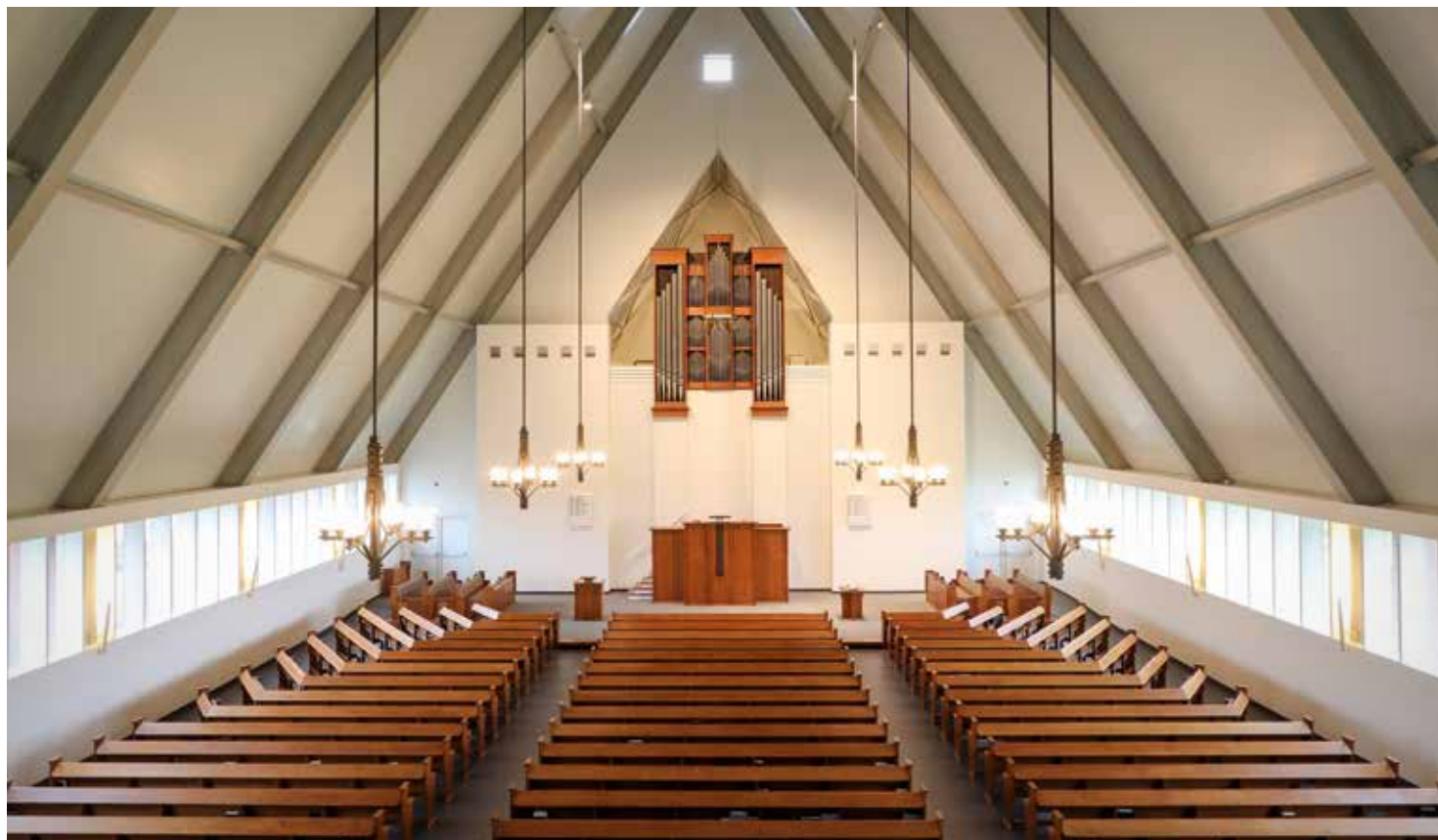

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

AAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Barendrecht

01/11/2018
jaargang 97

nr **05**

De gemeente van Rotterdam-Zuid, die in 2004 naar Barendrecht verhuist, wordt van 1969 tot 1973 gediend door ds. G. Schipaanboord. Na zijn plotselinge overlijden, op 9 november 1973, schrijft ds. K. de Gier onder meer: 'Zijn bruisend karakter, zijn spontaniteit, zijn hartelijkheid en gulheid deed hem geen bijzondere vrienden hebben; hij was wel aller vriend. Als hij op de predi-

kantenconferenties sprak, werd er naar hem geluisterd, al was het dan alleen maar om de wijze waarop hij sprak en het spontane waarmee hij sprak. Hij stond bekend als een harde werker, een breed geschouderd man met een sterk lichaam. Maar ook de sterkste man is ijdelheid, al mogen we van hem weten dat zijn sterven een overgaan is geweest van de strijdende in de triomferende Kerk.'

Een lofpsalm van Nebukadnézar

Dezelfde mond die de allerhoogste God lasterde en de oven zevenmaal heter liet stoken voor Sadrach, Mesach en Abed-nego, sprak kort daarna voor de oren van heel de wereld: Geloofd zij God! Als zong hij een lied, dáár, vlak bij het vergeten gouden beeld: ‘Een psalm van Nebukadnézar: Hoort dit, alle gij volken; neemt ter ore, alle inwoners der wereld. Mijn mond zal enkel waarheid spreken. Hallelujah!’ Was Babels koning niet als een opperzangmeester die alle volk, natie en tong de woorden in de mond legde, belijgend dat alleen de God des hemels alzo verlossen kan? (vers 29).

ds. C. Hogchem,
Genemuiden

Nebukadnézar antwoordde en zeide: Geloofd zij de God van Sadrach, Mesach en Abed-nego, Die Zijn engel gezonden en Zijn knechten verlost heeft, die op Hem vertrouwd hebben, en des konings woord veranderd en hun lichamen overgegeven hebben, opdat zij geen god eerden noch aanbaden, dan hun God.

Daniël 3:28

Wat Nebukadnézar gesproken heeft, was wonderlijk. Heel Babel was ontroerd over wat er was gebeurd. Het scheen dat de hele aarde God verheerlijken zou en de hel voorgoed een nederlaag had geleden. Toch, het was niet meer dan een algemene erkenning dat er geen andere god is die alzo verlossen kan. Een gevoelvolle belijdenis dat de allerhoogste God machtiger was dan alle andere goden. Maar dat alleen Hij God is en niemand meer - dát heeft Nebukadnézar niet gezegd. En nog minder dat de God des hemels nu ook zijn God was. Nee, het was en bleef de God van Sadrach, Mesach en Abed-nego, voor Wie hij niet buigen zou. En dat zijn onderdanen hun eigen afgoden bleven dienen vond hij best. Alleen, er mocht niet gevloekt worden - onder zware bedreiging werd verboden de God van Sadrach, Mesach en Abed-nego te lasteren.

Geen aanbidden

Wat Nebukadnézar zei, was wonderlijk. De inhoud van zijn lied scheen kostelijk. Hij sprak over de engel die God had gezonden en over Zijn knechten die volkomen op hun God hadden vertrouwd. Was het niet ontzagwekkend dat zij hun lichamen hadden over-

Velen die liederen zongen als Nebukadnézar, hebben zich na kortere of langere tijd vol wrevel afgewend van Zijn volk. Zij konden uiteindelijk toch niet met hen leven.

gegeven, opdat zij geen god eerden noch aanbaden, dan hun God? Ja, zij hebben des konings woord veranderd - het woord van Nebukadnézar! Was dat ooit eerder in Babel gebeurd? Maar hun God eren, nee, dat was Nebukadnézar niet van plan. Het gouden beeld verbrijzelen en zijn ontzettende schuld belijden, het kwam niet in hem op. Hij maakte slechts een kleine buiging voor de God van de drie Joodse mannen. Hij eerde Hem met de lippen, maar zijn hart - hoe aangedaan het ook was - hield hij verre van Hem. Sadrach, Mesach en Abed-nego waren verlost uit het midden van het helse vuur, maar Nebukadnézar bleef gewillig een onderdaan van de vorst der duisternis.

Diepe indrukken maar...

Een mens kan diepe indrukken hebben van Gods almacht en Zijn waarheid. Hij hoort en ziet hoe vriendelijk de Heere met Zijn kinderen handelt en hen soms door wonderen bevrijdt. Zeker, er is geen god die alzo verlossen kan! En stellig neemt hij zich voor bepaalde zonden na te laten en de God van dat volk te zoeken. De alge-

In dit nummer

4 Alleen overgebleven

7 Commenaar: Samenwerking als probleem

20 Duizendjarig rijk [2]

- 2** Een lofpsalm van Nebukadnézar
- 3** De vijfde bede in het Gebed des Heeren [43]
- 6** Dankzegging voor Gods weldaden
- 8** Spiegel & spanningsbron [4]
- 9** Dichterbij Dordt
- 10** Het Hooglied als inspiratiebron [4]
- 11** Boekennieuws
- 12** Jeugdtribune
- 13** Kerknieuws
- 13** Berichten
- 14** Kerkdiensten

De vijfde bede in het Gebed des Heeren [43]

'En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.'

Thomas Watson

mene overtuiging kan wel zover gaan als eenmaal bij Nebukadnézar. Men spreekt en zingt met veel gevoel, maar er is een treffende overeenkomst met diens lied. Er wordt verbazingwekkend veel goeds gezegd, maar hét goede ontbreekt. Er is geen verbroken hart en geen belijdenis van schuld. Het onvoorwaardelijk buigen en aanbidden wordt erin gemist. De hallelujahs klinken, maar waarom? Geloofd zij God! - maar hoelang? Velen die liederen zongen als Nebukadnézar, hebben zich na kortere of langere tijd vol wrevel afgewend van Zijn volk. Zij konden uiteindelijk toch niet met hen leven.

Waarheid

Bent u weleens verder gekomen dan Nebukadnézar? Weet u in beginsel van Gods almacht en vrijmacht? Onvoorwaardelijk, zoals Gods volk? Bent u bevreesd voor zelfbedrog, zoals Gods volk? Dat u wel psalmen hebt gezongen maar niet - zoals zij - met een waarachtig hart?

Hoor dan het wonder van Gods welbehagen: 'Ik zal geven dat hun werk in der waarheid zal zijn; en Ik zal een eeuwig verbond met hen maken' (Jes. 61:8). En weet dat Hij niet alleen dreigt, maar ook lokt. Werkelijk, er is geen god die alzo lokken kan en een ziel zo onvoorwaardelijk kan doen bukken: 'Hoor, o dochter, en zie, en neig uw oor; en vergeet uw volk en uws vaders huis. Zo zal de Koning lust hebben aan uw schoonheid; dewijl Hij uw Heere is, zo buig u voor Hem neder.'

Dies vertelt men in ons land, al de wond'ren Uwer hand.

*De hemel looft, o HEER, Uw wond'ren,
dag en nacht;
Uw waarheid wordt op aard' de glorie
toegebracht,
Daar Uw geheiligd volk van Uwe trouw
mag zingen;
Want wie is U gelijk bij al de
hemelingen?
En, welke vorsten ooit het aardrijk
moog' bevatten,
Wie hunner is, o HEER, met U gelijk te
schatten?*

Uit: "Het Gebed des Heeren" van Thomas Watson (uitg. Gebr. Koster, Barneveld, 1999).

Waarom verbergt de Heere soms de bewijzen van de vergeving der zonde?

Hoewel de Heere vergeving schenkt, kan Hij weleens de gevoelige gewaarwording daarvan voor een tijd onthouden.

1. Omdat Hij het berouw nog dieper in ons wil hebben. Hij wil ons laten zien hoe kwaad en bitter het is om tegen Hem te zondigen. Daarom moeten we nog wat langer vertoeven in de zilte tranen van berouw. Het duurde lang voordat Davids verbrijzelde beenderen weer gezet waren en zijn vergeving bezegeld was, opdat zijn hart nog boetvaardiger zou worden. Dit was het offer dat de Heere behaagde.
2. Hoewel God de zonde vergeven heeft, kan Hij de bekendmaking daarvan een tijd onthouden, om ons de vergeving op hoge prijs te doen stellen en die voor ons nog lieflijker te doen zijn, als zij komt. De moeite om een weldaad te verkrijgen verhoogt de waarde ervan.

Hoe kunnen we weten dat onze zonden vergeven zijn?

Wij moeten in deze zaak niet onze eigen rechter zijn. 'Die op zijn hart vertrouwt, die is een zot' (Spr. 28:26). Het is dom als we een bedrieger vertrouwen. De Heere moet door Zijn Woord alleen oordelen of wij vergeving hebben of niet. Zoals onder de wet een melaatse niet zelf mocht beoordelen of hij rein was, maar de priester hem rein moest verklaren (Lev. 13:37), zo moeten wij niet zelf oordelen dat wij vrij van de schuld der zonde zijn. Wij moeten door het Woord vrijverklaard worden.

Hoe kunnen we dan uit het Woord weten dat onze zonden vergeven zijn?

1. De zondaar die vergeving heeft, weent veel. Het gevoel van Gods liefde versmelt zijn hart. Dat vrije genade op mij zou neerzien, dat zulke bloedrode zonden in het bloed van Christus zouden afgewassen worden, doet de ogen druipen van tranen. Nooit heeft iemand zijn vergeving met droge ogen vernomen.
2. Wij kunnen weten of onze zonden vergeven zijn, als we de genade des geloofs bezitten. 'Dezen geven getuigenis al de profeten, dat een iegelijk die in Hem gelooft, vergeving der zonden ontvangen zal door Zijn Naam' (Hand. 10:43). Zaligmakend geloof bevat twee zaken: zelfverloochening en overgave.
3. De ziel die vergeving heeft, aanbidt God. 'Wie is een God gelijk Gij, Die de ongerechtigheid vergeeft' (Micha 7:18).
4. Waar de Heere de zonde vergeeft, daar onderwerpt Hij ze ook. 'Hij zal Zich onzer weder ontfermen; Hij zal onze ongerechtigheden dempen' (Micha 7:19).
5. Hij wiens zonden vergeven zijn, is vol van liefde tot God (Luk. 7:36-50).
6. Waar de zonde vergeven is, is de natuur gereinigd. 'Ik zal hunlieder afkering genezen, Ik zal hen vrijwilliglijk liefhebben' (Hos. 14:5).
7. Degenen die tot het getal van Gods kinderen behoren, hebben vergeving van zonde. 'Troost, troost Mijn volk (...) en roept haar toe (...) dat haar ongerechtigheid verzoend is' (Jes. 40:1, 2).

(wordt vervolgd)

Alleen overgebleven

‘Doch Jakob bleef alleen over...’

Genesis 32:24a

Dankdag nadert. Acht maanden na biddag zijn voorbij. Het jaar 2018 glipt dag na dag als zand tussen onze vingers door. Wat is het dan nuttig en nodig om een dág van afzondering te hebben. Om terug te zien, om naar Boven te zien, naar binnen te zien en vooruit te zien. Want we reizen verder, naar de eeuwigheid, naar de Godsontmoeting.

v.A.

dan de uiterlijke omstandigheden van zijn leven. Dat zit vanbinnen, in zijn hart, zijn persoonlijke verhouding tot de Heere. Daarom wil hij, moet hij alleen zijn. Machteloos en angstig, alleen met God! Een tijd van afzondering en inkeer. Hij neemt afstand van alles en allen die hem omringen. De voorbereiding tot de Godsontmoeting, waarbij er van Jakob niets meer overblijft, waarbij een zondaar alles verliest.

Op die reis passeren we kruispunten. Doe dat dan niet in een jacht! Wat zou het groot zijn als we dat mogen doen als Jakob. Want de ‘God van Jakob’ is nog steeds Dezelfde. De heilige God tegenover een onverbeterlijk (echt!) mens. Alleen overgebleven in de schuld en nacht van zijn leven. Onbegrijpelijk, de ‘God van Jakob’ daalt af in ‘de Ladder van Jakob’. Dat is het Evangelie op dankdag in het kort! Alleen overblijven, met deze God.

Het is de tijd na het afscheid van schoonvader Laban en voor de ontmoeting met broer Ezau. Tussen Bethel en Pniël, tussen verleden en toekomst dus. Letterlijk en figuurlijk is het een stikdonkere nacht (vers 21b, 22a, 24b). Jakob overdenkt in stilte zijn levensweg tot hiertoe. Vol zorg zoekt hij de eenzaamheid (24a). Er is zoveel gebeurd. Hij is druk bezig geweest. Echt Jakob: proberen te redden wat er te redden valt. Alles heeft hij inmiddels aan de overzijde van de beek Jabbok gebracht. De Jordaan is dichtbij (10m), de grens met het beloofde land. Maar die beloofde erfenis is zo ontzettend ver weg... Zijn eigenlijke probleem zit veel dieper

Terugzien

Zijn staf had hij bij zich, toen hij jaren geleden uit Kanaän vertrok. Die staf was een teken van zijn armoede, want hij had niet veel meer dan die staf. Die staf was ook een symbool van zijn zwerftocht over de aarde, van zijn pelgrimsreis door het leven. Als hij nu aan die staf denkt, dan herinnert die hem aan zijn verleden als schuldige vluchteling, die huis en haard moest verlaten vanwege leugen en bedrog. Met alle vermeende goede bedoelingen, was toen ook de hemel door eigen schuld gesloten en de toekomst dreigend. Niets dan een staf over! En nu bij het terugzien? Wat heeft hij niet allemaal bij zich? Tel maar... Veertien jaar gewerkt voor zijn vrouwen. Zes jaar voor zijn gezin. Die veestapel die

hij bij zich heeft, tel die beesten maar... Denk eens meer aan die staf, aan het armoedige begin! Maak nu de balans op van de levensreis. Het verschil tussen vroeger en nu. Waar u mee begon, en wat u nu heeft. Wat een verschil. Ja maar ...die moeite, tegenslag en zorg dan? Had Jakob die dan niet? Doch Jakob bleef alleen over.

Naar Boven zien

Zullen we dan eens met Jakob hóger zien? Naar de Heere, de God van zijn vader en opa. De God Die belooft in de lijn der geslachten te zullen werken en dat ook werkelijk doet. Zelfs al is je naam vanaf het prille begin 'Jakob' (27): hij die vasthoudt en zich sluw en onbetrouwbaar wil handhaven. Bij terugleidend licht roept Jakob de Heere aan: 'O God van mijn vader Abraham en God van mijn vader Izak, o HEERE...' (vers 9). Er is niet zoveel reden om blij te zijn, maar dankbaarheid is wat anders dan uiterlijke blijdschap. De omstandigheden kunnen zo benauwen en het hart zo bevreesd zijn voor wat komt. Echter in het licht van Gods wezen, Zijn daden mag Jakob diep buigen: 'Ik ben veel geringer dan al deze weldadigheden en dan al deze trouw...' (10). Als je in donkere nachten lang naar boven kijkt, zie je steeds meer sterren. Als bewijzen van wat God aan Abraham beloofd heeft. Zijn onuitsprekelijke trouw, die Hij zelfs aan Jákob wilde bewijzen. Zijn leiding door de jaren heen, Zijn gaven binnen huwelijk en gezin. Terwijl daar zoveel mis was! Het is waar gebleken, dat Hij tot het huis van Jakob nooit gezegd heeft: zoek Mij tevergeefs (Jes. 45:19). Wat wordt het kleinste dan groot, zeker ook als we een blik naar binnen slaan. Doch Jakob bleef alleen over.

Naar binnen zien

Zelfkennis in het licht van Godskennis. In het eigen hart kijken, alles voor de Alwetende openleggen. Dat hoort ook bij dankdag. Wat wordt Jakob klein, wanneer hij overdenkt Wie God was en wie hij zelf daartegenover bleek te zijn. Wat ligt er persoonlijk een geweldige schuld. Wat is er huiselijk allemaal verkeerd gegaan. Tegenover Gods weldaden staan zoveel misdaden; tegenover Gods trouw zoveel ontrouw. 'Doch Jakob bleef alleen over'. Alleen met zijn zonden en schuld, alleen voor God! Zijn lieve Rachel is er niet bij. Zijn oogappel Jozef is elders. Vanwege al die schuld en al dat tekort, ben ik Uw zorg en trouw niet waard. De Heere heeft wel in zijn leven gesproken. De hemel is weleens opengestaan, in 'de Ladder van

Jakob'. Een zo veelzeggende naam voor de Middelaar volgens Johannes 1:52. Onvergetelijk was het daarom bij Bethel! De Heere is er ook nog niet zo lang geleden op teruggekomen (31:13). Maar nu? Hoe nu verder? Hij heeft hoop gehad op de zegen, die hij vanaf zijn jonge jaren zo begeerde. Maar de kern van deze zegen (26b) is toch de troostrijke wetenschap, 'dat zijn ziel gered is' (30b). Dat durft hij niet te zeggen. De zaken zijn niet opgelost. Het ligt niet vlak tussen de Heere en zijn ziel. Dat voelt hij heel goed nu het zo donker is. Dan kun je uiterlijk een rijke man schijnen, maar zonder de vrede van de verbondszege is het zo nameloos arm. De zegen in de Man Die Gods Metgezel is, de zegen in de Held der hulp, de verbondszege in het Zaad van Abraham, dát is wat Jakob nodig heeft. Om die in een rechte weg van God Zelf te ontvangen. Bij Bethel heeft hij wel wat meegemaakt; heeft hij het nodige gezegd. Maar wat is er van Jakobs woorden terechtgekomen Er is er maar Eén Die Woord heeft gehouden.

Vooruit zien

Ezau komt eraan en zijn hart veroordeelt hem. Zo kan hij Kanaän niet binnen. Zo kan hij de toekomst niet tegemoet. Hij kan persoonlijk niet verder, maar ook huiselijk niet. Hij kan niet verder; durft niet verder; wil niet verder. 'Doch Jakob bleef alleen over'. Wat heeft hij niet allemaal geprobeerd en geregeld. Tot het laatste toe is hij bezig geweest met werken en zelf regelen: een verdeling van bezit en gezin maken, in veiligheid brengen, Ezau geschenken toesturen. Maar nu is hij totaal uitgewerkt; nu kan hij niets meer doen dan heel diep buigen en ellendig en ootmoedig smeken. Om de vrije gunst die eeuwig God bewoog. Om de verklaring van de Gezondene, in Wie al Gods welbehagen woont. Alleen overblijven, met Hem. Alleen worstelen met Hem, Die hij eerst niet kent en Die de worsteling begint. Om alles te mogen verliezen buiten Hem. Al worstelend wordt Hij gekend. De Redder Die redt wat verloren is. Hij komt in de nacht naar Jakob toe, die weent en smeekt, volgens Hoséa 12:5. Schuld vraagt immers om voldoening. 'Ook heeft de HEERE een twist ...en Hij zal bezoeking doen over Jakob naar zijn wegen, naar zijn handelingen zal Hij vergelden', zo verklaart Hoséa (12:3) dit gedeelte nader. 'God zien' betekent daarom: sterven. Echter een onherkenbare, schijnbaar zwakke Man zorgt voor Jakobs overwinning. Een geschonken overwinning, waarmee hij de toekomst tegemoet kan. Kennelijk is de kracht van wenen en smeken groter dan wij denken. Het schijnt dat God het daarvan verliest... Hoewel Jakob geen been meer heeft om op te staan. Hij moet geheel aan deze Man gaan 'hangen'. Daardoor kan de Man niet meer van Jakob loskomen. Gerakt door Gods overmacht, ontvangt hij toch de zegen. Een bewijs daarvan? Hij kan niet meer gaan en staan als daarvoor. Een gezegende Jakob vervolgt zijn levensweg met een gebroken gang. Zijn uitzien is 'Uw Jezus', zo horen we hem tenslotte in Egypte uitroepen. Op zijn sterfbed blijft hij niet alleen over. Hinkend komt hij toch via kruispunten, dieptepunten en hoogtepunten eenmaal eeuwig zeker bij 'mijn Jezus'. Terugzien - naar Boven zien - naar binnen zien - vooruit zien. Vier zaken voor de dankdag. Ik gun het u zo van harte: alleen overblijven met Jakobs God. Zalig hij/zij die in dit leven Jakobs God ter hulpe heeft. Want Jakobs God is niet veranderd. Daarom worden zijn kinderen niet verteerd.

Het is waar gebleken, dat Hij tot het huis van Jakob nooit gezegd heeft: zoek Mij tevergeefs (Jesaja 45:19). Wat wordt het kleinste dan groot, zeker ook als we een blik naar binnen slaan. Doch Jakob bleef alleen over.

Dankzegging voor Gods weldaden

O God, U zij lof, eer en dank
voor 't groot getal van Uw weldaden,
die Gij nu al ons leven lang
ons hebt bewezen uit genade.

Wij zijn te snood en te gering
voor al Uw goedertierenheden,
dat Gij ons zo in alle ding
verzorgt en onderhoudt met vrede.

Ons zondig doen verdient dat Gij
ons brood der droefenis zou schenken,
en ons het leven lang daarbij
met bitter tranenwater drenken.

Maar Gij wilt Uw barmhartigheid
in overvloed aan ons bewijzen,
en maakt dat voor ons is bereid
de keur en geur van zoete spijzen.

Gij opent Uwe milde hand,
en zegent door Uw grote krachten,
o goede God, in 't ganse land
waar aller ogen op U wachten.

Wij bidden, laat ondankbaarheid
in onze harten nooit bekliven.
Maar laat ons Uwe goedigheid
tot aller tijd gedachtig blijven.

Laat nooit te zeer ons hart en oog
gezet zijn op de aardse goed'ren,
maar trek daardoor tot U omhoog,
o God, onz' harten en gemoeden.

Och, dat ons in der eeuwigheid
geen spijs of drank meer zal ontbreken,
maar t' aller tijd zal zijn bereid
de volheid van Uw wellust-beken.

Neem aan ons dankbare gemoed,
verhoor 't gebed van ons tezamen.
Ja, Heere, wij bidden dat Gij 't doet
om Jezu Christi wille. Amen.

Willem Sluiter

Willem Sluiter (1627-1673) was predikant in Eibergen, zijn eerste en enige gemeente. Tot zijn pastorale arbeid rekende hij ook het maken van gedichten.

Samenwerking als probleem

Tal van christelijke gereformeerde kerken onderhouden nauwe contacten met de Nederlands gereformeerde kerk of de gereformeerde kerk vrijgemaakt in dezelfde plaats. Soms ook met beide. In een aantal gevallen is er zelfs sprake van een volledig samengaan.

C.S.L. Janse,
Apeldoorn

Met de Nederlands gereformeerden zijn die contacten al van oude datum. Zestig jaar geleden was hiervan in Eindhoven al sprake. De Gereformeerde Kerken vrijgemaakt hielden vroeger de boot af, maar inmiddels staan die ook open voor een vergaande integratie met de christelijk gereformeerden. Zo'n doorbraak van de kerkelijke grenzen wordt door velen toegejuicht, maar kan ook fundamentele problemen oproepen.

Modern gereformeerd

De Nederlands gereformeerden hebben zich de afgelopen jaren helaas ontwikkeld in modern-gereformeerde richting. Dat kwam onder meer tot uitdrukking in het afschaffen van de tweede kerkdienst door veel gemeenten, het openstellen van de ambten voor de vrouw en de acceptatie van homoseksuele relaties. Bovendien signaleert ds. J.M.D. de Heer in zijn proefschrift dat er in deze kerken sprake is van sterke evangelische en charismatische invloeden.

De vrijgemaakt gereformeerden wezen dergelijke ontwikkelingen lange tijd af, maar zijn de laatste jaren duidelijk overstag gegaan. Een jaar geleden stelden ook zij de ambten open voor de vrouw. Vandaar dat er concrete plannen bestaan om de breuk met de Nederlands gereformeerden te helen. In de Christelijke Gereformeerde Kerken

zijn er ook wel tal van gemeenten en predikanten die graag hierin mee zouden willen gaan, maar de meerderheid wees dit tot dusver gelukkig af. Een fusie van de eigen theologische universiteit met die van de vrijgemaakten werd een jaar geleden door de synode verworpen. In 1998 werd uitgesproken dat vrouwen geen ambtsdrager kunnen worden. Vorig jaar bevestigde de christelijke gereformeerde synode een eerder genomen besluit waarbij homoseksuele relaties werden afgewezen. Geen wonder dat het daardoor wringt in die gemeenten waar christelijk gereformeerden nauw samenwerken met Nederlands gereformeerden en/of vrijgemaakten. Recent kwam in het nieuws dat de classis Apeldoorn van de Christelijke Gereformeerde Kerken aan de samenwerkingsgemeente in Arnhem toestemming had gegeven om vrouwelijke ambtsdragers te kiezen. En daar zal het niet bij blijven. Vanuit Nijmegen ligt er ook al zo'n verzoek.

Strijdig

Volgens de preses van de laatste christelijke gereformeerde synode is het classisbesluit in strijd met de geldende regels. Anderen wijzen er op dat dat besluit de opbouw en de eenheid van de gemeente dient en dat dat de geldende criteria zijn. Nu is de eenheid van de gemeente zeker van belang, maar de waarheid is altijd nog van wezenlijker betekenis. Op welk fundament wordt er gebouwd? De ambts-

dragers hebben tot taak om de kudde bij elkaar te houden, maar veel belangrijker is dat ze zich moeten beijveren om de kudde op het rechte pad te houden. Niet zelden botst dat met elkaar.

Veel protestantse kerken kennen inmiddels vrouwelijke ambtsdragers. Dat is typisch een voorbeeld hoe de tijdgeest het op den duur gewonnen heeft van de Bijbel. Helaas wel. Rome en ook de oosters-orthodoxe kerken wijzen daarentegen vrouwelijke ambtsdragers af. Moderne protestanten zouden daar een voorbeeld aan kunnen nemen.

De Nederlands gereformeerden verdedigden vijftien jaar geleden hun voorstel om de vrouw toe te laten tot de ambten met het argument dat het afwijzen van vrouwelijke ambtsdragers in de huidige maatschappij niet meer begrepen wordt. Wie daar als kerk toch aan vasthoudt, zou er toe bijdragen dat de wereld verder vreemdt van het Evangelie.

Op die manier gaan we echter de Bijbel aanpassen aan de smaak van de moderne mens. Wat is in deze tijd nog te handhaven en wat moeten we maar laten vallen?

Ook de klassieke verzoeningsleer wordt in onze maatschappij steeds meer als vreemd en weerzinwekkend ervaren. Onze cultuur is immers veeleer een schaamtecultuur dan een schuldcultuur. Maar 'zonder bloedstorting geschiedt geen vergeving' (Hebr. 9:22). Dat is Bijbels gezien een fundamenteel gegeven.

Grens overschreden

Hoe zal men in de Christelijke Gereformeerde Kerken het probleem van Arnhem en Nijmegen en andere samenwerkingsgemeenten willen oplossen? Zal men durven volhouden dat hier sprake is van een grens die men niet mag overschrijden? Of wordt de praktijk steeds meer dat ieder doet wat goed is in zijn ogen? Laten we hopen en bidden van niet.

Duidelijk is wel dat zulke vormen van intensieve samenwerking gemakkelijk de eenheid van het kerkverband ondermijnen. De Christelijke Gereformeerde Kerken zijn altijd al een heterogeen kerkverband geweest, maar door de huidige samenwerkingsmogelijkheden met vrijgemaakten en Nederlands gereformeerden wordt de deur nog verder opengezet voor allerlei verkeerde ontwikkelingen.

Gebed voor de broeders in de Christelijke Gereformeerde Kerken die aan de Bijbelse lijnen willen vasthouden, mag echter wel gepaard gaan met het besef dat negatieve ontwikkelingen ook aan onze gemeenten niet voorbij gaan.

Spiegel & spanningsbron [4]

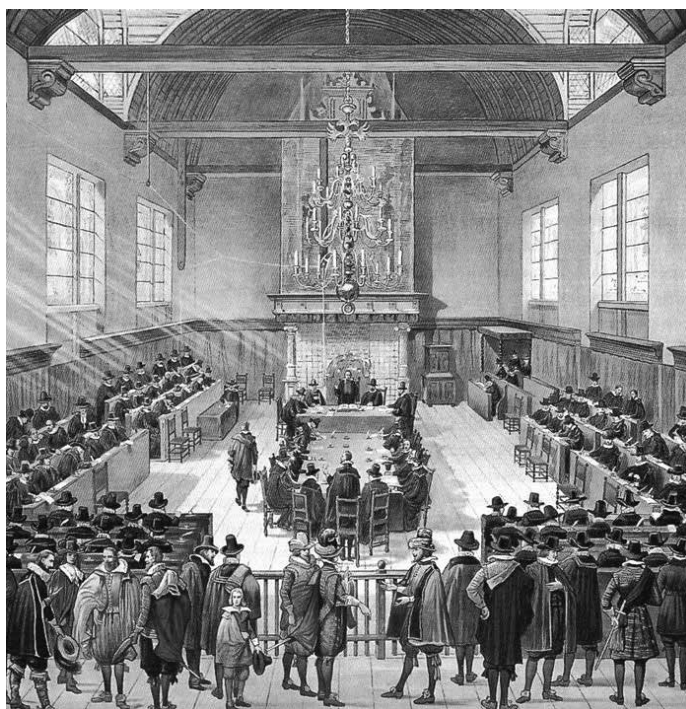
Evaluatie en perspectief

In het laatste hoofdstuk van zijn proefschrift gaat ds. J.M.D. de Heer nog in op de ontwikkelingen van de moderne samenleving die mede een verklaring bieden voor de snelle opkomst van de evangelische beweging en charismatische vernieuwing in ons land. Kerkmensen leven immers niet op een eiland, maar ademen de lucht in van de tijd waarin zij leven. Ds. De Heer laat zien dat het evangelicalisme gedijt bij het levensgevoel van de moderne mens.

ds. G. Clements,
Gouda

Postmoderne samenleving

Volgens ds. De Heer is ons land sinds de Tweede Wereldoorlog sterk veranderd. De meesten van ons beseffen niet meer hoe het leven van veel mensen voor de oorlog eruit zag. Onze ouders en

Dordtse Synode
1618-1619

grootouders kwamen vaker met ziekte en dood in aanraking, terwijl de medische zorg minimaal was. Na de oorlog steeg de welvaart en ging de medische zorg met sprongen vooruit. Er kwam meer vrije tijd. Het leven hier en nu nam de harten volledig in beslag en de eeuwigheid raakte uit het zicht.

Hierbij kwam ook de mogelijkheid voor jongeren om te studeren. Wat vroeger uitzondering was, is in onze tijd normaal geworden. Het toegenomen opleidingsniveau heeft kerkleden mondiger gemaakt. De veelheid aan informatie die op ons afkomt, werkt relativerend. Ambtsdragers hebben het gezag niet meer als voorheen. De geschriften van de gereformeerde vaders blijven vaak ongelezen. Gemakkelijk ontstaat er zo een lossere binding met de kerk.

Vervolgens wijst ds. De Heer op het postmoderne denken, dat aan het gevoel een grote plaats geeft. In onze tijd zoeken we een kerk die fijn is en bij ons past. Het gaat niet zozeer om de strakke punten van de leer, maar om de gemeenschappelijke geloofservaring. Het samen christenzijn bemoedigt. Het gaat in de evangelische leer over de totale mens met zijn schuld, pijn, verdriet en frustratie. Voor al die zorgen is Jezus nabij als een Vriend. Verder heeft het voor de postmoderne mens iets aantrekkelijks om zelf een keuze te mogen maken. Reformatorische kerken leggen de nadruk op Gods verkiezend welbehagen als de enige bron van behoud.

De aantrekkingskracht van het evangelicalisme wordt verder versterkt door onvrede over de situatie in de reformatorische kerken, zoals de geringe doorvertaling van de Bijbelse boodschap naar het alledaagse leven en het vasthouden aan oude vormen. Sommige jonge mensen ervaren de moderne liturgie met eigentijdse muziek en zang als verfrissend.

Herleving van Arminianisme

Wat is het antwoord hierop vanuit de kerk? Ds. De Heer laat zien dat het antwoord ook vandaag te vinden is in Schrift en belijdenis alleen. De evangelische leer doet op tal van punten afbreuk aan de gereformeerde leer. Zo spreken de evangelischen eenzijdig over de deugd van Gods liefde en nauwelijks over Zijn rechtvaardigheid en toorn. Over de reikwijdte van Christus' offer wordt universeel gedacht, Christus stierf dus voor alle mensen. Over de mens is men optimistisch: de mens kan ervoor kiezen om Jezus aan te nemen. De

sacramentsleer is in feite dopers, met haar keuze voor de geloofsdoop. Het evangelicalisme is kortom een samenstel van Arminiaanse en doperse dwalingen dat heel gemakkelijk aansluiting vindt bij het levensgevoel van de moderne mens. Bij de geweldige vloedgolf van evangelicalisme is het van groot belang getrouw vast te houden aan wat de gereformeerde belijdenis op grond van de Schrift beleden heeft.

Betekenis voor onze gemeenten

Ds. De Heer mocht dit jaar zijn proefschrift voltooiën. Het is tevens het jubileumjaar van de Dordtse Synode. Vanwege dit ju-

bileum komen er heel wat publicaties uit. Mijs inziens geeft het proefschrift van ds. De Heer een belangrijke bijdrage aan de herdenking van deze synode. Zijn boek laat zien dat de leer van Dordt ernstig in gevaar gekomen is met de opkomst van de evangelische beweging en charismatische vernieuwing in de twintigste eeuw. Dr. B. Loonstra, predikant in de Christelijke Gereformeerde Kerken, geeft dat ook ruiterlijk toe als hij schrijft dat grote delen van de Protestantse Kerk in Nederland, de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Nederlands Gereformeerde Kerken en de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt feitelijk het gevoel van Arminius delen (augustus 2011/www.bertloonstra.nl).

In onze gemeenten wordt het evangelicalisme algemeen afgewezen, zoals blijkt uit de studie van ds. De Heer. Wel laat hij zien dat in onze gemeenten dezelfde invloeden werkzaam zijn. Ik zou deze artikelenserie daarom willen besluiten met de wens of hij een eenvoudige studie zou willen schrijven waarin de uitkomst van zijn onderzoek voor onze eigen gemeenten nader wordt toegelicht. Een belangrijke Bijbelse notie zal daarbij zijn, wie de mens is voor Gods aangezicht, niet meer dan 'een druppel van een emmer en als een stofje van de weegschaal' (Jes. 40:15).

(slot)

RUBRIEK **DICHTERBIJ DORDT** [40]

De herders van Dordt

Uit het eerste hoofdstuk van de DL: '...die moeten niet mismoe-dig worden, wanneer ze van de verwerping horen gewagen, noch zichzelf onder de verworpenen rekenen... veel minder behoren voor deze leer van de verwerping verschrikt te worden degenen die... Maar deze leer is met recht schrikkelijk voor degenen die...'

O nze Dordtse vaders waren echte zielenherders. Dat blijkt uit de pastorale toon van hun onderwijs uit de Schriften. Een duidelijk voorbeeld is het citaat (I, 16) dat hierbij staat afgedrukt. We zagen, dat Dordt begint in de diepte van rechteloosheid: 'in Hem is geen onrecht'. Dan blijkt het grote

belang dat gehecht wordt aan de prediking (2-5). Vervolgens wordt het besluit van Gods verkiezing en verwerping beleden (6). Daarna worden acht artikelen besteed aan de verkiezing (7-14) en één aan de verwerping (15). Als afsluiting van het eerste hoofdstuk, direct na de verwerping, lezen we nog drie artikelen. Daarover willen we het nu hebben: een separerende toepassing met betrekking tot de hoorders van de prediking (16), met betrekking tot de jonggestorvenen (17) en als laatste van hoofdstuk 1 (18): over het misbruik en gebruik ten aanzien van de leer van verkiezing en verwerping. De 18 artikelen vormen een ordelijk geheel, met een pastorale toespitsing! De herderlijke spits wordt in I, 16 naar drie kanten verwoord. Drie doelgroepen worden aangesproken. Over separatie gesproken! Ze horen alle drie over de verwerping. En dan zijn er die:

- **moedeloos** worden. We zouden ze 'bekommerden' kunnen noemen. Ze missen de oefeningen en vastigheid, waarvan vijf voorbeelden worden genoemd. Die 'gevoelen ze nog niet krachtiglijk'. Ze gebruiken echter wel de middelen, waardoor God beloofd heeft de zaken die ze missen te zullen werken.

400 JAAR - SYNODE VAN DORDRECHT

Wat moeten zij doen? Niet moedeloos worden als je over de rechtvaardige verwerping hoort; zich zeker niet onder de verworpenen rekenen; doorgaan in het vlijtig gebruik van de middelen; verlangen naar 'overvloediger genade'. Met eerbied en ootmoed daarnaar uitzien. Een voorbeeld van het pastoraat van Dordt!

- **verschrikt** worden. We zouden deze tweede doelgroep 'Gods volk in de strijd' kunnen noemen. Hun begeerte is drievoudig: de opstanding van de nieuwe mens en de daarmee gepaard gaande afsterving van de oude mens (zie HC zondag 33). Ze willen namelijk zo graag Gode welbehaaglijk leven. En daarom zien ze uit naar de totale verlossing en eeuwige zaligheid. Maar... wat hebben ze hier toch weinig van...! Dan horen ze over de rechtvaardige verwerping. 'Ja, dat heb ik verdiend', is de taal van hun hart. Tegen zulke mensen zeggen de Dordtse herders: luister toch wat Jesaja (42:3) zegt, en wat Christus Zelf ook aanhaalt. Gekrookte rieten worden toch niet verbroken en rokende vlaswieken worden echt niet uitgeblust.
- **zorgeloos** zijn, die het allemaal zo weinig zegt en doet. Vier zaken worden hen verweten: ze achten God niet, ook de Zaligmaker niet, ze hebben het zo druk met het hier en nu, van de zonde en de eeuwigheid hebben ze geen last. Dit is werkelijk vreselijk! Want wat verdien je zo anders dan rechtvaardig door God verworpen te worden? Tóch worden ook deze hoorders opgeroepen zich alsnog 'met ernst tot God te bekeren'.

Voel je aan hoe er met 'verkiezing en verwerping' in de praktijk wordt omgegaan? Tot welk van de drie aangesprokenen hoor jij?

v. A.

Het Hooglied als inspiratiebron [4]

ds. J. Schipper,
Scherpenzeel

De vorige keer hebben we gezien dat al in de Vroege Kerk veel aandacht besteed werd aan de verklaring van het Hooglied. Met name de kerkvader Origenes heeft zich daarmee beziggehouden. Maar hij was bepaald niet de laatste. We gaan nu wat verder in de tijd.

Middeleeuwen

Bernardus van Clairvaux (1090-1153), de grootste mysticus van zijn tijd, werd mede beroemd door zijn preken over het Hooglied. Dit Bijbelboek vormde voor Bernardus een spiegel van de Godsontmoeting en de Godsverlating. Hij werkte aan zijn preken over het Hooglied (vier delen van zijn "Opera Omnia") van 1135 tot 1153. Hij noemde zijn eigen uitleg een 'geestelijke wandeling in de hof van goddelijke betekenissen'. Het doel van zijn preken was om de harten van zijn hoorders en lezers te vervullen met een verlangen naar en liefde voor Christus.

De mannen van de Reformatie en van de Nadere Reformatie hebben Bernardus menigmaal zeer positief aangehaald, vooral om de wijze waarop hij de lijdende Christus heeft beschreven. Hij wekte op om Christus na te volgen in zelfvernederend en nederigheid. Aan menselijke zijde blijft dan niets verdienstelijks meer over. Dit heeft later vooral Luther zeer aangesproken. Hij heeft Bernard geëerd als de 'Augustinus van de middeleeuwen'.

Mysticus

Professor G.P. van IJterson schrijft: 'Zijn mystiek was Christusmystiek, die alle aandacht richtte op de lijdende Christus, Wiens

Hij is een verzegelde Fontein, waaraan een vreemde geen deel heeft; slechts wie daaruit drinkt, zal er opnieuw naar dorsten.

kruis en wonden, deemoed en gehoorzaamheid de redding der gelovigen zijn. Hij zag de enkele ziel als bruid van de hemelse Bruidegom, en zijn 86 preken over het Hooglied zochten alle trekken der aardse liefde te vergeestelijken'.

Bernardus van Clairvaux kunnen we dus een mysticus noemen. In die dagen werd er meer mystieke literatuur geproduceerd. We denken aan Jan van Ruusbroec en in het algemeen aan de bruidsmystiek met als inspiratiebron het Hooglied. We moeten steeds in de gaten houden dat het ten diepste in de mystieke literatuur gaat om de poging van de mens om op te klimmen tot God, om de eenwording tussen God en de mens. Dat is tevens het grote verschil met de bevinding van de ware gelovige, die niet werkt van beneden naar boven, maar die het moet hebben van het werk van boven. Dat neemt niet weg dat het werk van Bernardus en andere mystici van die dagen gewaardeerd kan worden om de afkeer van een op het uiterlijk gericht kerkelijk leven, hun diepe vroomheid en kennis van het zielenleven.

Geestelijke kus

Ter illustratie van het werk van Bernardus een citaat uit een preek over Hooglied 1:2 (uit het Latijn vertaald door ds. J. van der Haar), als er gesproken wordt over 'Hij kuste mij met de kussen Zijnsmonds': 'Ik zou graag willen nagaan, of het ooit één van u gegeven is om zo te spreken. Want niet ieder mens kan dat van harte zeggen. Wanneer iemand echter van Christus' mond de geestelijke kus ook maar eenmaal ontvangen heeft, dan dringt hem inderdaad de eigen ervaring verder en verlangt hij volgaarne naar een nieuwe kus. Naar ik meen, kan niemand ook maar weten, wat dit voor kus is, tenzij dan dat hij die ontvangt. Want het is een verborgen manna; en alleen hij, die daarvan eet, zal steeds daarnaar hongeren. Hij is een verzegelde Fontein, waaraan een vreemde geen deel heeft; slechts wie daaruit drinkt, zal er opnieuw naar dorsten. Hoor, hoe iemand die het ervaren heeft, er weer naar verlangt: 'Geef mij weder de vreugde Uws heils' (Ps. 51:14a). Een ziel, die op de mijne gelijkt, matige zich dus zulke hoge dingen in geen geval aan! namelijk wanneer zij nog met zonden belast en aan de hartstochten van haar vlees onderworpen is, die de lieflijkheid des Geestes nog niet gesmaakt heeft en nog totaal onkundig en onervaren is in inwendige vreugde'.

(wordt vervolgd)

Boekennieuws

"Geef mij je hand", Barry van der Schoot e.a.; uitg. Den Hertog, Houten, i.s.m. deputaatschap Bijzondere Noden Gereformeerde Gemeenten; 119 blz.; € 9,50

Geef mij je hand

Voor me ligt het boekje met de titel "Geef mij je hand", een paperback met vijftien verhalen, geschreven door o.a. Barry van der Schoot, Jan Drost en Leonora Grandia. Het boekje is uitgegeven in samenwerking met het deputaatschap Bijzondere Noden. Vijftien verschillende mensen uit gebieden waar men niet zomaar als christen kan leven, vertellen over hun leven met God, hun armoede, hun lijden, de vervolging of tegenstand die hun deel is. Maar ze mogen ook, zoals in het Voorwoord staat: getuigen van hoop, uitredding en ontmoetingen met God. Het zijn verhalen van de vervolgte kerk.

Indrukwekkende verhalen zijn het. Hoe mensen onder de meest moeilijke omstandigheden het geloof mochten behouden. Bijvoorbeeld het verhaal over 'het meisje in het rode pakje'. Hoe het nu met het meisje is, is niet duidelijk, God weet het. Maar wát een moedig meisje. Of, om niet meer te noemen het verhaal 'Een stem in de woestijn'. Vele vragen had deze Hani. Maar hij onderzocht alles, hij bleef maar zoeken en vragen totdat hij een Bijbel las. On-

danks de tegenstand, de moeilijkheden en de martelingen die hij moest ondergaan.

Bij het lezen van deze verhalen komt de vraag naar boven: En ik dan? Zou ik het volhouden de Bijbel te onderzoeken bij zoveel tegenstand, bij martelingen? Wat zou ik doen als mijn vrouw en kinderen... Als je leven in groot gevaar is als je een Bijbel in bezit hebt of als je Gods Woord leest? Zou ik nog durven lezen, geloven, bidden? Een goed verzorgde uitgave. Bij een eventuele herdruk zou het goed zijn te overwegen de naam van de auteur bij elk verhaal te vermelden.

D. Harkes, Boskoop

"Gedeeld belijden", Adriaan van Belzen; uitg. Brevier, Kampen; 368 pag. € 24,99.

Gedeeld belijden

Opnieuw is een interviewbundel verschenen die samengesteld is door Adriaan van Belzen. Met dertien predikanten uit de brede gereformeerde gezindte sprak hij over onze zes belijdenisgeschriften: de geloofsbelijdenis, de belijdenis van Nicéa, de belijdenis van Athanasius en de Drie Formulieren van Enigheid.

Het is een boek waarin veel informatie staat. Daarom verdient het niet de voorkeur om het aan één stuk door uit te lezen. Wat we regelmatig lezen bij de geïnterviewden is dat de kennis van onze belijdenisgeschriften nogal eens te wensen overlaat. Dat is zeker iets om ter harte te nemen. Temeer daar dit boek ook vaak wijst op de belangrijke plaats die onze belijdenisgeschriften moeten blijven innemen onder ons.

In het boek wordt geprobeerd (de titel van het boek geeft het ook aan) om het denken over de inhoud van de belijdenis met elkaar te delen. Daarom ook 'gedeeld belijden'. Het kan nuttig zijn om ten aanzien van wezenlijke zaken, zoals wedergeboorte, het ware geloof, de oproep tot bekering, verkiezing en verwerping, de voorzienigheid, de eeuwige staat van jonggestorven kinderen (enz.) te weten hoe er gedacht, beleden en gepreekt wordt in de brede gereformeerde gezindte. Wie daarvoor belangstelling heeft, kan hierover in dit boek veel vinden.

Tegelijk blijkt dat het doorbladeren van dit dikke boek (368 blad-

zijden) ook weer duidelijk maakt hoe verschillend er in de (brede) gereformeerde gezindte over sommige wezenlijke zaken gedacht wordt. Bij de ene predikant lees je dat niet in elke preek een lijn naar Genesis 3 hoeft te worden getrokken, terwijl een ander juist benadrukt dat die boodschap ons niet genoeg kan worden voorgehouden. Ook over het wezenlijk begrip van de wedergeboorte wordt soms heel verschillend gedacht. En om nog een onderwerp te noemen - er zouden er nog meer te noemen zijn - in dit boek blijkt ook weer het verschillend denken over de inhoud van de Zondagen 7 en 23 en de doorleving daarvan. In dat licht zou de titel van het boek ook kunnen worden omgekeerd: Het belijden is gedeeld (verdeeld). Dat deed me het boek sluiten met de droeve gedachte: wie zou niet wenen?

ds. A. Verschuure, Capelle aan den IJssel

Mijn w@(htwoord

P.C. Beeke, Middelburg

Verzetsstrijders kwamen stiekem samen om plannen te maken tegen de Duitsers. Bij de ingang werd het wachtwoord gevraagd. 'Oké, kom maar verder'.

Security zozegged, al kende bijna niemand dat woord. Verraders waren er genoeg en vaak dichterbij dan je dacht. Daarom het geheime wachtwoord. Bijvoorbeeld: 'O zo!' Gemakkelijk om te onthouden. Beginletters van 'Oranje zal overwinnen'. Ja, we houden moed. Wachtwoorden hebben bij christenvervolgingen mensenlevens gered. Ze gaven toegang tot de hagenpreken. Trouwens, wij hadden vroeger voor onze eigen vriendjesclub niet alleen contributie en een clubblad, maar ook een geheim

wachtwoord. Anders kwam je de (zelfgebouwde) hut niet in. Over security gesproken.

En nu? We worden geregeerd door wachtwoorden, lijkt het wel. Password voor je smartphone, eigen gebruikersnaam op school, de pincode van je pas. Meeluisteren naar de preek? Het kan, als je maar ingelogd bent. De lijst van wachtwoorden wordt steeds langer. En de wereld blijft veranderen. Vaker je wachtwoord vernieuwen, zeggen ze. 'Wachtwoord vergeten? Klik hier'. En je bent weer up-to-date.

Er zijn wachtwoorden die altijd gelden en nooit verouderen. Ken je 'Het wachtwoord der hervormers' al, het mooie gedicht van dominee McCheyne? Hoe hij

ellende, verlossing en dankbaarheid leerde kennen. *Eens was ik een vreemd'ling voor God en mijn hart... (ellende). Toen vluchtte ik tot Jezus, Hij heeft mij gered... (verlossing). Nu reis ik getroost onder 't heiligend kruis... (dankbaarheid). Het leven van de echte christen.*

Wat zal hun laatste wachtwoord, hun zwanenzang, zijn? *Gestorven voor mij.* Jouw inlogcode kun je even vergeten zijn. Als je het wachtwoord (*gestorven voor mij*) maar kent, in leven en in sterven. Heb je dat al hoogst persoonlijk geleerd op Jezus' school? Met minder kan het niet en meer is niet nodig.

Gestorven voor mij. De enige echte bescherming in een onveilige wereld. Een sterker wachtwoord zou ik niet weten.

vervolgverhaal

43

Palko de kleine evangelist

J.W. van den Berg

'Maar', peinst Palko verder, 'ik heb niet altijd zin om water voor grootvader te halen. En als ik hout moet hakken voor de haard, speel ik liever met Dunaj. Toen grootvader Rasga afscheid nam, zei hij: M'n jongen, je moet alles doen wat Juriga je opdraagt'.

Palko vouwt z'n handen: 'Heere Jezus, wilt U me vergeven dat ik grootvader niet altijd gehoorzaam. Ik wil hem vanaf vandaag beter dienen, zodat ik misschien ook een dienstknecht mag worden rond Uw troon. O, wat zou ik nu al graag bij U willen zijn!'

Hij leest verder: 'En zij zullen Zijn Aangezicht zien en Zijn Naam zal op hun voorhoofden zijn'. Palko laat deze woorden even tot zich doordringen. 'Zijn Naam op mijn voorhoofd, dat zou ik graag willen.

Maar dat zou een te grote eer zijn voor zo'n arme, dwaze jongen als ik ben!' Palko heeft er geen erg in dat hij deze laatste zin wel erg luid heeft uitgesproken. Hij heeft ook niet gezien dat er iemand om de hoek van de rots kwam en heeft staan luisteren. Daarom springt hij van schrik overeind als hij plotseling een stem hoort zeggen: 'Waarom noem jij jezelf een arme, dwaze jongen, Palko?' 'O, vader Malina! Hoe komt ú hier?' 'Denk jij dat de berg alleen van jou is, m'n jongen! Dat ik geen recht heb op een

beetje zuivere lucht buiten mijn tuin?' 'Nee, meneer', zegt Palko blozend, 'zo bedoel ik het niet, maar het is vandaag zondag en u bent helemaal hier. Wie moet er nu preken vandaag?' 'Nee maar, wat een onderzoekende vraag! Ik heb vanmorgen al gepreekt, Palko. En nu blijf ik een paar dagen hier. De dokter wil het, want ik voel me niet zo lekker!' 'Hier? Op de berg? Waar woont u dan?' 'In het huis van de boswachter.' 'O, dat is vlakbij. Wees alstublieft niet boos dat ik u dit alles vraag.'

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Oosterland, ds G. van Manen te Elspeet.

Bedankt:

Voor Drachten, ds. G.J.N. Moens te Lisse;
Voor Groningen,
ds G.W.S. Mulder te Zoetermeer;
Voor Kapelle-Biezeling,
ds A.T. Vergunst te Waupun (USA);
Voor Picture Butte (Canada),
ds. B.J. van Boven te de Valk-Wekerom.

PASTORIEZORGEN

Vanuit de pastorie van Capelle aan den

IJssel-Middelwatering ontvingen we het volgende bericht.

v. A.

'We leven als kerkenraad en gemeente van harte mee met onze geliefde emeritus predikant W. Silfhout. Woensdagmorgen 24 oktober werd er geconstateerd dat hij een hartinfarct had gekregen in de achterliggende nacht. Een spoedige opname in het EMC te Rotterdam was nodig. Hij werd daar gecatheteriseerd en gedotterd en ontving twee stents. Na nog enkele dagen in het IJssellandziekenhuis in onze woonplaats te hebben verkeerd, mocht hij voor de zondag

al weer thuiskomen. Hij schreef aan mij in de loop van zaterdagmiddag: 'Door Gods goedheid mag ik weer thuis zijn. Reden om de Heere te danken. Want wie ben ik en wie behoorde ik te zijn. De impact van het gebeuren begint nu pas een beetje tot me door te dringen. Ik voel me overigens goed'. De Heere gedenke onze broeder en zijn vrouw in deze weg. Te midden van de andere zorgen die er zijn, waar hun enige getrouwde zoon, woonachtig in H.I. Ambacht, in deze weken bestraling moet ondergaan vanwege een opnieuw ontdekte tumor. Geve de Heere onze broeder herstel om als emeritus predikant in onze gemeenten zijn werk nog te mogen voortzetten. Hij zende Zijn hulp uit het heiligdom en ondersteune hem uit Sion. Hij sterke hem uit Hem, Wiens Naam is Wonderlijk, Raad en Sterke God!

ds. A. Verschuure, Capelle a/d IJssel

Berichten

VERKOPINGEN

Capelle aan den IJssel

Verkoop door de vrouwenvereniging Wees een zegen van de Gereformeerde Gemeente te Capelle aan den IJssel op zaterdag 10 november, van 10.00-15.00 uur, in de Elimkerk. De opbrengst is bestemd voor zending, evangelisatie en kerk.

Utrecht/Tienhoven

Verkoop door de vrouwenvereniging Pro Ecclesia van de Gereformeerde Gemeente te Utrecht op zaterdag 17 november, van 10.00-14.30 uur, op de locatie boerderij Zeldenrust, Griendweg 1, Tienhoven. De opbrengst is t.b.v. zending en evangelisatie.

Zeist

De vrouwenvereniging Ora et Labora van de Gereformeerde Gemeente te Zeist hoopt op zaterdag 3 november de jaarlijkse verkoop te houden in de Rehobôthkerk t.b.v. zending en evangelisatie. Opening om 10.00 uur door ds. J.J. van Eckeveld. Sluiting om 15.00 uur.

WOONVORM JONGEREN MET SPINA BIFIDA OF LICHAAMELIJKE BEPERKING

Bij Helpende Handen is de vraag gekomen of er belangstellenden zijn voor een woonvorm

voor jonge mensen met Spina Bifida of andere lichamelijke beperkingen. Het betreft een initiatief met een reformatorische identiteit in Bodegraven. Het gaat in deze fase om een inventarisatie van het aantal mensen dat hier belangstelling voor heeft. Heeft u of kent u iemand met belangstelling? U kunt dit doorgeven aan Bart-Jan Noorlander: bj.noorlander@helpendehanden.nl of 0348-48 99 70.

DE BIJBEL VOOR CHINA

Op donderdag 8 november bezoeken de vertalers van de Chinese Bijbel, Malachi Zhou en Paul Wang, de Gereformeerde Bijbelstichting. Zij werken al geruime tijd samen om de tekst vanuit de grondtalen getrouwelijk over te zetten in de Chinese taal. Dit is een gezamenlijk project van de Gereformeerde Bijbelstichting en de Trinitarian Bible Society (TBS) in Londen. Over dit werk en de vorderingen daarin houden de vertalers 's avonds een presentatie die voor iedere belangstellende toegankelijk is. Deze wordt gehouden in het Engels; voor vertaling wordt gezorgd.

Indien u deze avond wenst bij te wonen, vragen wij u om vooraf kenbaar te maken met hoeveel personen u aanwezig hoopt te zijn.

Dit kan via ons algemene e-mailadres info@gbs.nl of telefonisch: 0345-610155.

Het voorlopige programma is als volgt:
Inleiding door mr. D.P. Rowland, General Secretary TBS.

Opening door ds. A.C. Rijken, voorzitter GBS.

Lezing door mr. Malachi Zhou en mr. Paul Wang met vertaling door A.C. Thomson.

Na de pauze gelegenheid tot vragen stellen.

Sluiting door ds. B.J. van Boven, tweede voorzitter GBS

Inloop: vanaf 19.00 uur. Aanvang: 19.30 uur.

Sluiting: ca. 22.00 uur.

Plaats: gebouw van de GBS, Nijverheidstraat 21, Leerdam.

BIJEENKOMST VAN SOLUMNI TE AMERSFOORT

Bijeenkomst van Solumni, de nieuwe alumnivereniging voor oud-leden van Solidamentum, op vrijdag 16 november, in het gebouw van het Hoornbeek College te Amersfoort, aanvang 20.00 uur, om met elkaar na te denken over het thema generatiestress en burn-outs. Inleiders: Corne Hoogeveen, manager en Suzanne den Breejen, psycholoog. Kinderopvang is geregeld. Graag opgave voor deelname vóór 9 november via kinderopvang@solumni.nl. Er wordt een financiële bijdrage gevraagd (€ 10,- p.p.).

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDINGEN

Burgemeester Van den Tillaar van Vlissingen heeft op zaterdag 6 oktober een koninklijke onderscheiding uitgereikt aan Arjen Huissen

en Henk-Jan Minnaard. Beiden zijn benoemd tot lid in de Orde van Oranje-Nassau, dit vanwege hun vele vrijwilligerswerkzaamheden. Arjen Huissen is sinds 1998 secretaris

en Henk-Jan Minnaard sinds 2000 voorzitter van Omnis Cantare. Deze vereniging organiseert 5 á 8 zangavonden per jaar om geld in te zamelen voor hulp aan naasten. Beiden

van harte gefeliciteerd en Gods zegen toegewenst.

Kerkenraad Gereformeerde Gemeente Vlissingen

Kerkdiensten

ZONDAG 4 NOVEMBER 2018

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 15.00 uur ds. P. Mulder; Aalst 14.30 uur ds. F. Mulder; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. C. Sonneveld; Alphen a/d Rijn 19.00 uur ds. M. Joosse; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. J. Schipper; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 10.00 uur ds. H. Paul en 19.00 uur ds. M.H. Schot; Bodegraven 10.00 uur ds. J. Driessen en 16.00 uur ds. W.A. Zondag; Borssele 9.30 (H.A.) en 14.00 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 16.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Brakel 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. W.A. Zondag en 19.00 uur ds. A. Verschuure; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 19.00 uur ds. G. Clements; Den Haag-Scheveningen 9.30 uur (H.D.) ds. W. Harinck en 17.00 uur ds. W. Silfhout; Deventer 14.30 uur ds. S.W. Janse; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 15.00 uur (H.D.) ds. A. Schreuder; Dordrecht 10.00 uur ds. J.J. van Eekveld; Ede 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. M. Joosse; Elspeek 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Enkhuzen 9.30 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Enter 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 18.00 uur ds. A.J. de Waard; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; 's Gravenpolder 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. M. Karens; 's Gravenzande 16.30 uur ds. J. Driessen; Haamstede 10.00 uur (H.A.) ds. C. Harinck; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Hilversum 16.00 uur ds. W. Visscher; Hoedekenskerke 10.00 uur ds. A.J. Gunst en 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Hoogvliet 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Houten 10.00 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Kampen 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. D.W. Tuinier; Kapelle-Biezelinge 15.30 uur ds. A.J. de Waard; Katwijk aan Zee 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.00 uur

ds. J.M.D. de Heer; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. H. Brons; Leerdam 10.00 (H.A.) en 15.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Lelystad 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Lisse 10.00 en 16.00 uur (H.D.) ds. G.J.N. Moens; Meeuwen 9.30 en 15.30 uur stud. P.C. Vlot; Melissant 15.30 uur ds. G. Pater; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; Mijdrecht 19.00 uur ds. J.J. van Eekveld; Moerkapelle 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Naaldwijk 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwer ter Aa 19.00 uur ds. W.A. Zondag; Nieuwerkerk 9.30 uur ds. A.J. de Waard en 15.00 uur (H.D.) ds. S. Maljaars; Nijkerk 18.30 uur ds. A. Schot; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. A. Schot; Oostburg 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Oosterend 10.00 en 16.30 uur ds. A. Vermeij; Oosterland 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. S. Maljaars; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. W. Mouw; Opperdoes 16.00 uur (H.D.) ds. G. Heijkamp; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. G. Pater; Oudemirdum 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Poederroijen 19.00 uur ds. B. Labee; Poortugaal 9.30 uur ds. W. Silfhout en 15.30 uur ds. J. van Rijswijk; Puttershoek 19.00 uur ds. H. Brons; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 16.00 uur ds. A.T. Huijser; Ridderkerk-Slikerveer 9.15 uur (H.D.) ds. A.T. Huijser; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 19.00 uur ds. J.B. Zippro; Rotterdam-Alexanderpolder 14.15 uur (H.D.) ds. C. van Ruitenburg; Rotterdam-Centrum 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. J.W. Verweij; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. G. Hoogerland; Scherpenisse 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 10.00 uur ds. W. Visscher; Sint Annaland 18.00 uur ds. C. Harinck; Sint Philipsland 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Sliedrecht 11.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; Soest 15.00 uur ds. J.J. van Eekveld; Spijkenisse 19.00 uur ds. C. Sonneveld; Sprang-Capelle 14.30 uur ds. E. Bakker; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 14.30 uur (H.D.) ds. J.B. Huisman; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 (hervormingsdienst) en 18.30 uur ds. P. Mulder; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. B. van der Heiden; Utrecht 13.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. B. Labee; Vlaardingingen 10.00 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg;

Vlissingen 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Wageningen 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Wierden 15.00 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zoetermeer 18.30 uur ds. J.J. Tanis; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

DINSDAG 6 NOVEMBER 2018

Hoedekenskerke 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Hoofddorp 19.45 uur ds. A. Schot; Urk 19.30 uur ds. G. Pater.

WOENSDAG 7 NOVEMBER 2018 DANKDAG

Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. C. Sonneveld; Alphen a/d Rijn 14.30 en 19.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Amersfoort 14.00 en 19.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 14.30 en 19.30 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 14.30 en 19.30 uur ds. R. Kattenberg; Barendrecht 14.30 en 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Barneveld-Centrum 9.30 en 14.00 (H.D.) en 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 14.00 en 19.30 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 10.00 en 15.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 en 16.30 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 10.00 uur ds. W. Visscher en 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Bodegraven 10.00 uur ds. H. Brons en 16.00 uur ds. W.A. Zondag; Boskoop 15.00 en 19.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 14.30 en 19.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 19.00 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 9.30 uur ds. W.J. Karels en 19.45 uur ds. S. Maljaars en 14.30 uur ds. C. van Ruitenburg; De Valk-Wekerom 9.30 en 14.00 en 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Den Haag-Scheveningen 14.30 uur ds. H. Paul en 19.30 uur ds. J. Driessen; Deventer 10.00 uur ds. R.A.M. Visser en 15.00 uur ds. S.W. Janse; Doetinchem 9.30 en 19.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Dordrecht 10.00 en 16.00 uur ds. S. Maljaars; Drachten 9.30 (H.D.) en 19.30 uur ds. P.D. den Haan; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Elspeek 10.00 en 19.00 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuzen 14.30 en 19.30 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Ermelo 14.30 en 19.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 9.30 en 19.30 uur ds. C. Hogchem; Gorinchem 14.30 en 19.30 uur ds. L. Blok; Gouda 14.30 en 19.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 10.00 uur ds. W. Silfhout en 18.00 uur ds. D. de Wit; Haamstede 10.00 uur ds. J. de Kok; Hardinxveld-Giessendam 14.30 en 19.30 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Hoogeveen 18.30 uur stud. P.C. Vlot; Houten 10.00 en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 19.30 uur ds. D.W. Tuinier; Katwijk aan Zee 10.00 uur ds. G.W.S. Mulder en 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; Klaaswaal 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.30 uur ds. G. Beens;

Krimpen a/d IJssel 9.30 uur en 19.45 uur ds. C. van Ruitenburg en 14.30 uur ds. W. Silfhout; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 14.00 uur ds. W. Harinck en 19.30 uur ds. H.A. van Zetten; Lelystad 14.30 uur ds. D.W. Tuinier en 19.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 10.00 en 15.00 uur stud. P.C. Vlot; Moerkapelle 14.30 uur ds. A. Verschuure en 19.00 uur ds. M.H. Schot; Nieuw-Beijerland 9.30 en 15.30 uur ds. D. de Wit; Nieuwerkerk 9.30 en 15.30 uur ds. M. Karens; Nijkerk 9.30 uur ds. J.B. Huisman en 14.30 uur ds. G. Beens; Oosterend 10.00 en 16.30 uur ds. A. Vermeij; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. M. Blok; Opheusden 10.00 en 19.00 uur ds. W. Mouw; Opperdoes 14.30 en 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Poortugaal 15.00 en 19.30 uur ds. A.J. de Waard; Rhenen 14.30 en 19.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 uur ds. J.M.D. de Heer en 19.15 uur ds. A.T. Huijser; Rijssen-Noord 9.30 en 19.00 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 uur ds. F. Mulder en 19.30 uur ds. M. Joosse; Rijssen-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. S.W. Janse; Rotterdam-Centrum 15.00 en 19.45 uur ds. J.W.

Verweij; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; Sliedrecht 9.30 en 17.00 uur ds. A.T. Huijser; Sprang-Capelle 15.00 en 19.30 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Terwolde - De Vecht 14.00 en 19.30 uur ds. K. Boeder; Tricht-Geldermalsen 14.00 en 19.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Utrecht 10.00 (H.D.) en 16.30 uur ds. W. Harinck; Veen 14.30 en 19.30 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 15.00 en 19.30 uur ds. H. Brons; Waardenburg 14.30 en 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Wageningen 14.30 en 19.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 19.00 uur ds. H.J. Agteresch; Woerden 10.00 en 19.00 uur ds. W.A. Zondag; Zeist 10.00 en 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 15.00 en 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 14.30 en 19.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 14.30 uur ds. G. van Manen en 19.30 uur ds. A. Schreuder.

DONDERDAG 8 NOVEMBER 2018

Dinteloord 10.00 en 19.00 uur ds. G. Pater; Naaldwijk 19.45 uur ds. A. Schot.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 4 NOVEMBER 2018

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur leesdienst; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Tilburg (Offenbachstraat 105) 11.00 uur evang. H.J. van den Boogaart en 18.30 uur stud. P.C. Vlot.

WOENSDAG 7 NOVEMBER 2018 DANKDAG

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 19.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 19.30 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 19.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 19.30 uur evang. S. de Visser; Tilburg (Offenbachstraat 105) 19.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

De Zandbaan zoekt een Directeur - 0,4 FTE

Het bestuur van De Zandbaan in Rilland zoekt per 1 januari 2019 een enthousiaste en ervaren directeur!

Het betreft een functie van 0,4 FTE

Kijk voor meer informatie op onze website.

www.zandbaan.nl

VACATURE DIRIGENT

Voor ons **Jeugdkoor HOSANNA** in Benthuizen, zijn wij op zoek naar een

enthousiaste dirigent (m/v).

Ons koor telt zo'n 40 kinderen in de leeftijd van 6 - 12 jaar en we repeteren op donderdagavond van 18.30 tot 19.15 uur. Daarnaast verzorgen we ongeveer 4 uitvoeringen per seizoen in onze gemeente en in de regio.

Zie je het als een leuke uitdaging om onze nieuwe dirigent te worden of ben je geïnteresseerd en wil je meer informatie? Stuur dan z.s.m. of anders vóór 10 november een mailtje met je CV naar jkhosanna@gmail.com

'LIEVER EEN SGP-VROUW DAN EEN D66-MAN'

Dit is één van de opmerkelijke quotes uit het boek **'Een levend getuigenis'**, gesprekken over 100 jaar SGP. Aan het woord komen o.a. J.T. van den Berg, M.F. van Leeuwen, W. Pos, P. Schalk, C.G. van der Staij, C. Stoffer, B.J. van der Vlies, L. van der Waal en B. Belder. Daarnaast zijn er bijdragen opgenomen van 9 Kamerleden.

221 pagina's **€ 14,95**

Bestellen: Adriaan van Belzen 0342-421031 / belzen@filternet.nl

begrafenisverzorging Den Hollander

- Alleen begrafenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

Mozartlaan 13
3131ES Vlaardingen
010 - 460 05 09
info@tdenh.nl
www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Het bestuur van de **Stichting Ondersteuning Reformatorisch Onderwijs Friesland** wil iedereen die haar financieel gesteund hebben met giften en/of blijvend steunen, na de Heere hartelijk dankzeggen!!

De Bijbel met uitleg is online

De Bijbel nóg beter begrijpen? Ga nu naar de Bijbel met uitleg online. Dé nieuwe site voor Bijbelstudie, uitleg en verdieping. Geschikt voor Bijbelstudie individueel en voor scholen en verenigingen.

Bij een abonnement ontvangt u:

- ✓ Bijbel in Statenvertaling met kanttekeningen
- ✓ Inleidingen op alle Bijbelboeken en achtergronden uit de BMU
- ✓ Landkaarten en tijdlijnen
- ✓ De Verkorte Bijbelverklaring van Matthew Henry
- ✓ Bijbel in het Engels (King Jamesvertaling)

Bekijk het introductiefilmpje op bmuonline.nl

Ga naar bmuonline.nl en neem een abonnement.

ANDANTE
-orgelcentrum-

Uw dealer van

**Johannus Monarke
Content
Domus
Viscount
Mixtuur**
(Hauptwerk orgels)

* Ruim assortiment bladmuziek (ook klavars)
* Verkoop en verhuur, ook voor zaal en kerk
* Collectie kleine blaasinstrumenten

Industrielaan 26 • Veenendaal • tel 0318 - 50 50 63
www.andanteorgels.nl

Aan een nieuwe vloer toe? De Vloerenkoning komt bij u aan huis!

Nu de mooiste collectie PVC vloeren, altijd voordeliger! Bel gerust voor een afspraak! Arie Hazejager, De Vloerenkoning.nl
T: 06-19557166
E: info@devloerenkoning.nl
I: www.devloerenkoning.nl

Wij zijn op zoek naar een **24-UURSHULP** voor vrouw in de provincie **Zeeland**.
Tel. 06-53641541.

KIES NU VOOR HET **WINTERABONNEMENT**

EEN WINTER LANG GEZINSGIDS

Inclusief het bijna 300 pagina's dikke WinterNummer met advertentie-prijspuzzel

3 maanden inclusief WinterNummer
€15,-*

gezinsgids

IDENTITEIT VOOR NU

www.gezinsgids.nl | 030 230 35 00 | info@gezinsgids.nl | Loodsboot 8, 3991 CJ Houten

* De GezinsGids verschijnt tweewekelijks. U hebt het afgelopen halfjaar geen abonnement op de GezinsGids gehad. Opgaven voor het Winterabonnement dienen voor 30 november binnen te zijn. Dit abonnement loopt automatisch af.

DS. A. MOERKERKEN

Naar het land dat Ik u wijzen zal

Op D.V. 12 november a.s. verschijnt van ds. A. Moerkerken een bundel met 12 overdenkingen over het leven van Abraham.

De netto-opbrengst (van de bestellingen via onderstaand adres) is volledig bestemd voor de Commissie Vakantieweken (voor mensen met een beperking) uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten.

Het boek wordt gedrukt in een duidelijke letter, telt 186 bladzijden en kost € 14,90 (exclusief verzendkosten).

Kerkenraad Capelle aan den IJssel-West

Bestellen: A.J. Bax te Capelle aan den IJssel
e-mail: bax@kliksafe.nl
telefoon: 010-4519137
(tussen 17.00 en 19.00 uur)

Appartementen in Oostenrijk
Goede sfeer en veel sneeuw!
www.apartmentswaldemar.at

Psychologenpraktijk
Brouwer

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

Hulpverlening aan kinderen, jongeren en volwassenen

Bij o.a.: ADHD • angst • burn-out • depressie • faalangst • fobie • gedragsproblemen • identiteitsproblemen • lichamelijke spanningsklachten • negatief zelfbeeld • onzekerheid • opvoedingsproblemen • paniek • piekeren • PDD-NOS • relatieproblemen • slaapproblemen • somberheid • spanning • stress • syndroom van Asperger.

Voor verdere informatie en aanmelding:

T 0180 - 42 69 55
E info@psychbrouwer.nl
I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in Ridderkerk, Barneveld en Meteren

Begrafenisonderneming

Treur

Kroostweg 22
3704 ED Zeist
030 692 42 58
06 573 156 89
info@begrafenisondernemingtreur.nl

www.begrafenisondernemingtreur.nl

Praktijk den Uijl

biedt hulp vanuit een Bijbelse visie aan kinderen, jongeren en volwassenen bij o.a.:

- Verlies- en rouwverwerking
- Seksueel misbruik en seksverslaving
- Opvoedingsvragen en opvoedingsondersteuning
- Laag zelfbeeld en faalangst
- Problemen binnen huwelijk, gezin en/of relatie
- Weinig zelfvertrouwen
- Arbeidsproblemen en burn-out
- Vragen rondom persoonlijkheid en gedrag
- Talent en hoogbegaafd
- Andere problemen waar u mee 'zit' en over wilt spreken

Veelal worden de gesprekken (gedeeltelijk) vergoed vanuit de aanvullende verzekering. Informeer hiervoor bij uw zorgverzekeraar.

Praktijk den Uijl

psychosociale hulpverlening & contextuele therapie

Wormerhoek 14M
2905 TX Capelle a/d IJssel

010 - 7 411 411
06 43 85 85 08
info@praktijkdenuijl.nl

Gesprekslocaties in Capelle a/d IJssel, Barneveld en Yerseke
www.praktijkdenuijl.nl

Te koop: in rustige buurt in Geldermalsen, ruime halfvrijstaande woning, 6 kamers, perceeloppervlak 415 m²/inhoud 620 m³, achter vrij, op loop-/fietsafstand van kerk en school. Kijk voor meer info op www.vankesselkroezen.nl

Relaties
Seksualiteit
Burn-out
Onzekerheid
ADHD – Autisme
Identiteit
Opvoeding
Rouw

WWW.ABCONSULTS.NL

ABC CONSULTS

Precies de hulp die je nodig hebt!

Man zoekt zelfst. woonr. Ede, Wageningen, B'veld, Ederveen, e.o.

Prijs max. 700 incl.

Graag reactie naar cwpaapst@kliksafe.nl

Boekhandel

De ZONNEBLOEM

Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355

www.boekhandeldezonnebloem.nl

werkmetailent.nl / vacatures

VACATURES VAN DEZE WEEK: INTERN BEGELEIDER.

EBEN-HAËZER, DRACHTEN • SOCIAAL PSYCHIATRISCH

VERPLEEGKUNDIGE, ELEOS, ALMELO • KLINISCH

PSYCHOLOOG, ELEOS, ZWOLLE • MARKETEER, DRIESTAR
EDUCATIEF, GOUDA • JUNIOR HR ADVISEUR, ELEOS, A'FOORT

UW EIGEN CHALET IN ZEELAND

NIEUWE CHALETPLAATSEN
OP CAMPING SCHOOLZICHT

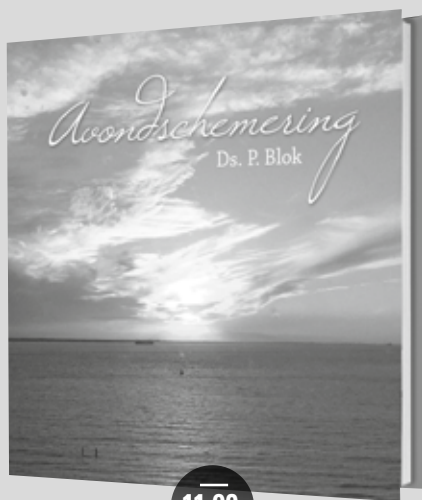
EEN ÉCHTE
FAMILIECAMPING
VOOR JONG EN OUD
OP VEELZIJDIG
WALCHEREN
VLAKBIJ DE
NOORDZEEKUST

VOOR MEER INFORMATIE KIJK OP
WWW.SCHOOLZICHT.NL OF BEL (018) 58 33 33
U BENT ALTIJD WELKOM IN AAGTEKERKE

 Camping Schoolzicht

WAARDEVOLLE UITGAVE

11,90

Geb. 95 blz.
ROYAAL FORMAAT!

ds. P. Blok

DE AVONDSCHEMERING

In de avondschemering van een ondergaande wereld beluisteren wij de naderende voetstappen van Sions triomferende Koning. In de avondschemering van ons eigen leven overdenken wij hoe het was, hoe het leven zich openbaarde en hoe het einde komt. 'Mijn dagen zijn als een afgaande schaduw, en ik verdor als gras.'

Gods kinderen leren dat ook voor hen de avondschemering komt.

De beleving van de avondschemering van enkele woestijnreizigers is bewaard gebleven. Hun spreken getuigt van Gods soeverein handelen. 'Maar Gij Heere, blijft in eeuwigheid, en Uw gedachtenis van geslacht tot geslacht.'

Daarover mediteert ds. Blok in deze bundel overdenkingen.

www.gebrkoster.nl

Gebr. Koster

Nairacstraat 17, Barneveld
tel. 0342 - 41 69 86

Begravenisonderneming
de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen

Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.

H. de Jongh
D.D.E. Melieste
M.K. Ligthart
A.J. van Lieburg

Hardinxveld-Giessendam
0184 - 61 11 54

Waardenburg
0418 - 65 20 39

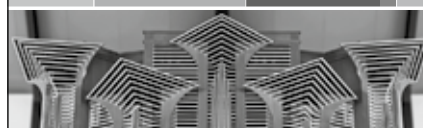
Werkendam
0183 - 70 10 17

Dordrecht e.o.
078 - 641 27 40

Nieuw-Lekkerland
0184 - 68 38 38

www.begravenisondernemingdejongh.nl

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

- NIEUWBOUW
- RESTAURATIE
- OVERPLAATSING
- ONDERHOUD

ook voor
akoestische
vraagstukken

Voor meer informatie:

Dhr. H. den Hollander

T (010) 435 44 35

E h.den.hollander@kliksafe.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Vacature

(junior) secretaresse

(1,0 fte)

- Je weet van aanpakken en ziet het werk liggen.
- Samenwerken met collega's op het secretariaat doe je graag.
- Telefoongesprekken afhandelen gaat jou goed af.
- Als er een activiteit wordt georganiseerd, heb jij direct zin om aan de slag te gaan!

SOLLICITEER BIJ DE JEUGDBOND!

Werken bij de Jeugdbond

Hart voor jongeren. Dat geldt niet alleen voor de jeugd-werkadviseurs en de directeur, maar ook voor het secretariaat. Bij de Jeugdbond werk je binnen een enthousiast team in een dynamische werkomgeving. Samen met alle vrijwilligers zijn wij dienstbaar aan de kerk door jongeren te verbinden aan Gods Woord en de gemeente.

Meer informatie: www.jbgg.nl/vacature

verbindt jongeren

Waarom Paul Roescher?
Wij geven u twaalf redenen! **4**

Meer dan 40 jaar ervaring!

Tegel: **enorm formaat / kleine prijs!** 80x80 cm, verkrijgbaar in vijf kleuren. Van 89,95 voor 39,95 p/m²

Kraakprijs! 39,95 p/m²

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD

Totaal 17.500 m² in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

WAT TE DOEN BIJ EEN STERFGEVAL?

cbj
CHRISTELIJKE
BEGRAFENS-ONDERNEMING
JANSSEN

Kijk voor onze tarieven en wilsbeschikking op onze website cbjanssen.nl.

Apeldoorn 055 204 1003 Nunspeet 0341 209 001 Rijssen 0548 209 011

Schopenhauerstraat 155, 7323 LW Apeldoorn
info@cbjanssen.nl www.cbjanssen.nl

De Verrassing
Bungalowpark

Welkom terug op ons park!

Al 60 jaar verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

Goedeboeken

nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatorisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl
Psychologische Hulpverlening

SHG al meer dan 35 jaar een begrip

Kraamzorg
Bel voor informatie:
0187 - 48 91 73

Ma t/m vr: 9.00 - 11.00 uur /
13.00 - 15.00 uur.
Tevens op vr: 19.00 - 21.00 uur.

SHG is op zoek naar kraamverzorgenden fulltime/parttime

Zie voor informatie en aanmelden www.shgzorg.nl

KLASSIEKE ORGELS...

Johannes
Eminent
Domus
Monarke
Cantilena
enz.

Ruime ervaring in zaal- en kerkorgels

Stolk orgels

NIEUWERKERK A/D IJSSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52
www.stolkorgels.nl

Krabbedijkje
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

Wordt er in uw kerk aan nieuw meubilair gedacht? Zijn er bouw- of verbouwplannen?

HOEKMAN levert door het hele land!

HOEKMAN
Kantoor & Project

Noordzandstraat 34 - 4401 CG Yerseke - T: 0113 57 29 07
E: info@piethoekman.nl - www.piethoekman.nl

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteurs: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J.J. Verhage

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E gjvanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Meditaties

J. van 't Hul
Liedererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865, F 0180-423583
E jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober) voor het buitenland*: € 150,00 per jaar *afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Duizendjarig rijk [2]

Wat is het duizendjarig rijk waarover we lezen in Openbaring 20?

Duiding

Op de achterpagina van het vorige nummer van De Saambinder hebben we vastgesteld dat Openbaring 20 niet spreekt van een aards vrede-rijk. Nee, Johannes zag in de hemel de 'zielen' van de thuisgehaalde bruidsgemeente, met Christus verenigd. De vraag bleef over naar de duiding van de 'chilioi', die duizend jaar in de wereld- en kerkgeschiedenis. Dominee W. à Brakel (1635-1711) meende - evenals vroegere en latere theologen - dat die duizend jaar nog moesten komen. Allerm minst in de zin van de (pre)chiliasten, die leren dat Christus lichamenlijk aanwezig zal zijn, samen met de opgestane kinderen des Heeren. Wél in die zin dat er nog een bloeitijd voor Gods Kerk zal komen. Satans macht zal in die periode veel geringer zijn, de macht van de Islam ingeperkt en het Joodse volk zal massaal de Christus der Schriften (er)kennen. Maar ondergetekende kan ook dat in Openbaring 20 niet plaats. Evenmin vinden we een dergelijke bloeitijd in het onderwijs dat de Zaligmaker tijdens Zijn omwandeling op aarde heeft gegeven.

Met alle achting die we voor Brakel hebben, menen wij dat de duizend jaar bijna of geheel achter ons liggen. Ook de kanteekeningen gaan daarvan uit, zij het (in de verschillende mogelijkheden die kanteekening 8 op Openbaring 20 noemt) dat zij deze periode al langer geleden als afgesloten zien. Na de overwinning van de Borg op Golgotha lijkt satan voor een bepaalde tijd gebonden. We moeten hem niet onderschatten, want dat hij rondgaat 'als een

briesende leeuw, zoekende wien hij zou mogen verslinden' (1 Petr. 5:8b), blijft staan. Maar hij is al geworpen in de 'afgrond', waarin hij een tijd zal verblijven. Die tijd, alleen bij de Heere bekend, wordt genoemd als $10 \times 10 \times 10 = 1000$ jaar. Geheel in overeenstemming met het karakter van het Bijbelboek Openbaring lijkt het ons duidelijk dat dit getal zinnebeeldig gelezen wil zijn. Nu wordt op allerlei wijze in onze tijd echter zichtbaar dat die 'chilioi' voorbij zijn!

De mens stelt zichzelf als maatstaf en in het middelpunt. Binnen en buiten ons vaderland lijken alle 'dijken' door te breken op ethisch gebied. Elke buitenmenselijke norm lijkt overboord geworpen te zijn en de democratische meerderheid zal wel bepalen wat gerechtigheid, medemenselijkheid, vrede en geluk zijn. Als ooit Psalm 2 actueel werd, is het in onze tijd: 'De koningen der aarde stellen zich op, en de vorsten beraadslagen tezamen, tegen den HEERE en tegen Zijn Gezalfde, zeggende: Laat ons Hun banden verscheuren en Hun touwen van ons werpen' (vers 3). Daarachter zit satan die zijn laatste en grootste aanval beraamt...

Duidelijk

Openbaring 20 maakt ons duidelijk dat die laatste aanslag pas kan plaatsvinden als de 'beperkte' binding van satan voorbij is. In vers 3 lezen we: 'En wierp hem in den afgrond, en sloot hem daarin, en verzegelde dien boven hem, opdat hij de volken niet meer verleiden zou, totdat de duizend jaren zouden geëindigd zijn. En daarna moet hij een kleinen tijd ontbonden worden'. Welnu die tijd lijkt aangebroken te zijn! Satan zal zijn hele rijk mobiliseren, leert ons vers 8: 'En hij zal uitgaan om de volken te verleiden, die in de vier hoeken der aarde zijn, den Gog en den Magog, om hen te vergaderen tot den krijg; welker getal is als het zand aan de zee'. Een ontzaglijk moeilijke tijd breekt aan voor allen die iets kennen van de eerste opstanding, de levendmaking. Maar eveneens een zware tijd voor hen die dat missen en toch naar Gods Woord wensen te leven. De Heere geve een haasten en spoeden om geborgen te worden in Christus Jezus. En Zijn volk om hun roeping en verkiezing vast te maken. Tenslotte, de uitkomst staat vast: de Koning der koningen komt om al Zijn vijanden te verslaan en Zijn Kerk eeuwig tot Zich te nemen. Lezer(es), wat zal uw toekomst zijn?

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.

